

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“
ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

Лекция №2

Основни инструменти на лекарствената политика

Доц. д-р Пенка Стефанова

Инструменти на лекарствената политика

- За да бъдат постигнати, формулираните от СЗО цели на лекарствената политика са необходими редица средства, методи и лостове.
- **Инструментите на лекарствената политика** са съвкупност от средства, въздействащи върху поведението на заинтересованите страни за постигане на поставените цели и стратегически насоки.

Инструменти на лекарствената политика

Тези средства могат да се разграничат главно в две основни области на лекарствената политика:

- *инструменти за контрол на търсенето и предлагането* на лекарствени продукти;
- *инструменти за контрол на цените и разходите* за лекарствени продукти

Инструменти за контрол на търсенето и предлагането на лекарствени продукти

Подходи към дистрибутори и аптеки:

- **Генерично заместване** – фармацевтите могат да бъдат стимулирани или задължени да отпускат най-евтиния биеквивалентен лекарствен продукт, наричан „генеричен заместител“. Това е задължително в 8, индикативно в 14 и забранено в 7 страни от ЕС.
- **Надценки за търговци на едро и на дребно** – 23 страни от ЕС прилагат нормативно определени надценки на едро, а всички страни-членки на ЕС прилагат нормативно определени надценки на дребно. Те могат да бъдат линейни, регресивни, фиксирани (Холандия) или на база услуга (Словения, Англия).

Инструменти за контрол на търсенето и предлагането на лекарствени продукти

Подходи към лекарските предписания:

- **Наблюдение на лекарските предписания** – наблюдение и анализ на лекарските предписания чрез използване на електронни рецепти. 22 страни членки на ЕС го осъществяват в различна степен.
- **Клинична практика/наръчници за предписване на лекарствени продукти** – В повечето страни от ЕС има индикативни (незадължителни) насоки за предписване на лекарствени продукти. В някои държави лекарите са задължени да предписват лекарствата с международно непатентно наименование (INN), а не с търговски марки. INN е задължително в 5, индикативно в 18 и забранено в 4 страни от ЕС.

Инструменти за контрол на търсенето и предлагането на лекарствени продукти

Подходи към лекарските прескрипции:

- **Бюджети за лекарствени продукти** – максимален бюджет за лекарствени продукти, който може да бъде за определен период, регион, специалност и лекар. Прилага се в 9 страни от ЕС.
- **Квоти за предписване на лекарствени продукти** – могат да определят какъв да бъде делът на генеричните прескрипции на всеки лекар или средната стойност на предписаните медикаменти. Прилагат се в 6 страни от ЕС.

Инструменти за контрол на търсенето и предлагането на лекарствени продукти

Подходи към лекарските прескрипции:

- **Финансови стимули** – лекарите могат да получават финансови стимули или санкции в резултат на спазване или пренебрегване на насоките за предписване, квотите и бюджетите. Прилагат се в 11 страни от ЕС.
- **Обучение и информация за лекарите** – лекарите могат да получават съвети за предписване на лекарствени продукти, ИТ подкрепа за вземане на решения и др. Прилага се във всички страни от ЕС.

Инструменти за контрол на търсенето и предлагането на лекарствени продукти

Подходи към пациентите:

- **Информационни и образователни кампании** – пациентите могат да получават информация за рационалната употреба на лекарствените продукти, например за антибиотици и генерични лекарствени продукти.
- **Участие в заплащането на цената от страна на пациентите чрез „съвместно осигуряване“** – В повечето страни членки на ЕС се прилагат диференцирани нива на реимбурсиране, напр. 100% реимбурсиране за основни лекарствени продукти, 80% за лекарствени продукти за хронични заболявания и 60% за други лекарствени продукти. (В Австрия, Италия, Германия, Холандия и Великобритания прилагат 100% ниво на реимбурсиране на лекарствени продукти с рецепта). Обикновено уязвимите групи са защитени срещу изключително високи директни плащания със специални разпоредби.

Политики, свързани с ценообразуването, реимбурсирането, навлизането на пазара и контрола на разходите за лекарствени продукти

Подходи за регулиране на цените на лекарствените продукти

1. Външно референтно ценообразуване.
2. Вътрешно референтно ценообразуване.
3. Актуализиране на цените.

Подходи за реимбурсиране на лекарствените продукти

4. Оценка на здравните технологии.
5. Позитивни/негативни списъци.

Подходи за навлизане на пазара на лекарствените продукти

6. Време за навлизане на пазара.

Подходи за контролиране на разходите за лекарствени продукти

7. Отстъпки и работи.
8. Възстановяване.
9. Обратно заплащане.
10. Споразумения за споделяне на риска.
11. Замразяване или понижаване на цени.
12. Публични търгове.